

SHAXSGA YO'NALTIRILGAN YONDASHUV ASOSIDA LOYIHA ISHLARINI BAJARISH

Rahmonov Shahzod Alisher o'g'li

Samarqand davlat pedagogika instituti 2-kurs magistranti

Tojiyeva Xolida Baxtiyorovna

Samarqand davlat pedagogika instituti dotsenti

<https://doi.org/10.5281/zenodo.20747324>

Shaxsga yo'naltirilgan yondashuv ta'lim jarayonini o'quvchining individual xususiyatlari, qobiliyatlari va rivojlanish sur'atiga moslashtirishga qaratilgan pedagogik strategiyadir. Ushbu yondashuv individuallashtirish va hamkorlik tamoyillariga tayangan bo'lib, o'quvchiga shaxsiy bilim va ko'nikmalarini rivojlantirish, o'rganish strategiyalarini ishlab chiqish va guruh ichida samarali hamkorlik qilish imkonini beradi. O'quv jarayoni o'quvchining individual ehtiyojlari va qobiliyatlariga moslashtirilgan, shu bilan birga guruhdagi hamkorlik faoliyati orqali o'zaro bilim almashish va tajriba orttirishga yo'naltiriladi.

Shaxsga yo'naltirilgan yondashuvda o'quvchilar mustaqil fikrlash, ijodiy yondashuv, tashabbuskorlik va o'z rivojlanish sur'atiga moslashtirilgan faoliyatlarni bajarish orqali shaxs sifatida o'sadi. Shu bilan birga, u o'quvchilarda o'z qobiliyatlarini anglash, bilimlarini amalda sinash, natijalarni tahlil qilish va o'z faoliyatini takomillashtirish ko'nikmalarini shakllantiradi. Natijada, shaxsga yo'naltirilgan yondashuv o'quvchini nafaqat nazariy va amaliy bilimlarni egallashga, balki o'z individual imkoniyatlarini rivojlantirish, qaror qabul qilish, ijodiy va tashabbuskor faoliyat yuritish hamda ijtimoiy hamkorlikda samarali ishlash ko'nikmalariga ega shaxs sifatida shakllantiradi.

Refleksiv yondashuv o'quvchilarning o'z bilish faoliyati, amaliy ishlar va natijalarni tanqidiy tahlil qilish, xatolarni aniqlash va ularni tuzatish qobiliyatini rivojlantirishga qaratilgan pedagogik strategiyadir. Ushbu yondashuv ongliklik va refleksivlik tamoyiliga asoslanib, o'quvchiga o'z faoliyatini muntazam ravishda baholash, takomillashtirish va metakognitiv strategiyalarni ishlab chiqish imkonini beradi. Ta'lim jarayonida o'quvchilar o'z ish faoliyatini tahlil qilish, xatolarni aniqlash va ularni tuzatish orqali bilim va ko'nikmalarini chuqurlashtiradilar, shu bilan birga faoliyatni yanada samarali tashkil etishga o'rganadilar.

Refleksiv yondashuv o'quvchilarda tanqidiy fikrlash, o'z-o'zini baholash va ijodiy yondashuv ko'nikmalarini rivojlantiradi. O'quvchilar o'z faoliyatini tahlil qilish orqali nazariy bilimlarni amaliyot bilan uyg'unlashtirish, qaror qabul qilish va murakkab vazifalarni yechish qobiliyatini oshiradi. Shu jarayon orqali ular o'qish jarayonini doimiy ravishda mukammallashtirish va o'z bilimlarini tizimli ravishda rivojlantirishga o'rganadi.

Natijada, refleksiv yondashuv o'quvchilarning nafaqat bilim va ko'nikmalarini mustahkamlashga, balki murakkab vazifalarni mustaqil hal etish, o'z faoliyatini takomillashtirish va shaxsiy hamda professional kompetensiyalarini rivojlantirishga qodir shaxs sifatida shakllantiradi. Ushbu yondashuv o'quvchilarda faol va ongli bilim egallash, tanqidiy va ijodiy tafakkur, shuningdek, mustaqil va samarali faoliyat yuritish ko'nikmalarini mustahkamlashga xizmat qiladi.

Loyiha ishlarining pedagogik asoslari

Boshlang'ich ta'limda loyiha metodi quyidagi yondashuvlarga asoslanadi:

- Konstruktivistik yondashuv – bolaning o'z tajribasidan kelib chiqib bilim olishini ta'minlaydi.

- Kooperativ o'qitish – bolalarda jamoada ishlash va o'zaro hurmat madaniyatini shakllantiradi.

- Shaxsga yo'naltirilgan yondashuv – har bir o'quvchining individual imkoniyatlarini hisobga oladi.

Loyiha ishlarining turlari

Darsliklarda uchraydigan loyiha ishlarini quyidagicha tasniflash mumkin:

- Ijodiy loyiha: masalan, she'r yoki hikoya yozish.

- Tadqiqotiy loyiha: o'z hayotiga yaqin mavzularda ma'lumot yig'ish.

- Amaliy loyiha: rasm chizish, tabiat kuzatuvlari, oddiy buyum yasash.

Bu turlar o'quvchilarning qiziqishlarini uyg'otadi va o'qishga bo'lgan ichki motivatsiyani oshiradi.

Kompetensiyaviy rivojlanishga ta'siri

Loyiha ishlari orqali o'quvchilar quyidagi kompetensiyalarni egallaydi:

- Axborot kompetensiyasi – mustaqil ma'lumot qidirish.

- Kommunikativ kompetensiya – o'z fikrini erkin ifoda etish.

- Ijodiy kompetensiya – yangi g'oyalarni ilgari surish.

- Ijtimoiy kompetensiya – guruhda ishlash, hamkorlik qilish.

Mazkur kompetensiyalarni shakllantirish bugungi ta'lim tizimining asosiy talabi hisoblanadi.

Hozirgi zamon mutaxassisi ishlab chiqarish va boshqaruv masalalarini mustaqil yechishi, amaliy kasbiy ko'nikmalarni mukammal egallashi, ilmiy va texnik axborotlarni o'zlashtirib, o'z bilimlarini doimiy boyitib borishi, jamiyatni rivojlanish tendentsiyalarini oldindan ko'ra bilishi, ijodiy fikrlashi va o'z fikrlarini himoya qila olishi lozim. Ammo bo'lajak mutaxassislarni bunday sifatleri o'z - o'zidan shakllanib qolmaydi. Buning uchun u uzluksiz ta'lim tizimining har bir bosqichida izchil va muntazam izlanishi, mehnat qilishi lozim.

Adabiyotlar, References, Литературы:

1. Qosimova K.Matchonov S.G'ulomova X.Yo'ldosheva Sh.Sariyev Sh. Ona tili o'qitish metodikasi."Bayoz"Toshkent-2022.12-13-bet
2. Ona tili: Umumiy o'rta ta'lim maktablarining 2-sinfi uchun darslik I qism. Kuranov S. – Toshkent: 2023-y. -88 b.
3. Ona tili: Umumiy o'rta ta'lim maktablarining 2-sinfi uchun darslik II qism. Kuranov S. – Toshkent: 2023-y. -88 b.
4. Ona tili: Umumiy o'rta ta'lim maktablarining 2-sinfi uchun darslik III qism. Kuranov S. – Toshkent: 2023-y. -96 b.